

Guía Docente				
Datos Identificativos				2023/24
Asignatura (*)	Técnicas en Microbioloxía		Código	610G02017
Titulación				
Descriptor				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuatrimestre	Terceiro	Obrigatoria	6
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Biología			
Coordinación	Rioboo Blanco, Carmen		Correo electrónico	carmen.rioboo@udc.es
Profesorado	Fidalgo Paredes, Pablo		Correo electrónico	pablo.fidalgo@udc.es
	Rioboo Blanco, Carmen			carmen.rioboo@udc.es
	Torres Vaamonde, Jose Enrique			enrique.torres@udc.es
Web				
Descrición xeral	Aprendizaxe de técnicas básicas e avanzadas dun laboratorio de Microbioloxía, así como as súas potenciais aplicacións no campo do control de calidade microbiolóxica e a investigación.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias / Resultados do título	
Manexo fluído de técnicas básicas e avanzadas dun laboratorio de Microbioloxía, así como as súas potenciais aplicacións no campo da industria e a investigación	A1	B2	C3
	A2	B3	C6
	A9	B4	C8
	A11	B5	
	A13	B6	
	A14	B7	
	A15	B8	
	A21	B10	
	A25	B11	
	A26		
	A27		
	A29		
	A30		
	A31		
Capacidade de relación de conceptos e aplicación práctica destes.		B1	C1
		B6	
		B8	
		B10	
		B12	

Contidos	
Temas	Subtemas

I. Métodos de detección e cuantificación de microorganismos	1. Toma de mostrás 2. Procesado de mostrás 3. Métodos de enriquecemento, illamento e cultivo 4. Métodos de recuento
II. Clasificación e identificación de procariotas	1. Métodos fenotípicos 2. Métodos xenotípicos
III. Medidas de biomasa e actividade metabólica microbiana	1. Estimación da biomasa microbiana total 2. Determinacións específicas de biomasa 3. Medidas da actividade microbiana
PRÁCTICAS	1. Métodos de recuento e de estimación da biomasa e actividade microbianas 2. Análise microbiolóxica de diferentes matrices 3. Determinación de microorganismos indicadores e patóxenos 4. Técnicas fenotípicas rápidas de identificación de bacterias 5. Técnicas xenotípicas de análise de microorganismos
SEMINARIOS	1. Elaboración de informes de resultados
ESTUDO DE CASOS	1. Realización e presentación de casos prácticos

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A1 A14 A15 A21 A25 A29 B12 C6 C8	8	25	33
Prácticas de laboratorio	A2 A9 A11 A13 A26 A30 A31 B6	30	30	60
Seminario	A26 A27 B1 B2 B4 B5 B7 B10 B11 C3	5	15	20
Estudo de casos	B2 B5 B8	4	25	29
Proba mixta	B3 B8 C1	4	0	4
Atención personalizada		4	0	4
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesorado na que se desenvolverá o programa teórico da materia.
Prácticas de laboratorio	As prácticas de laboratorio son de asistencia obrigatoria para todo o alumnado. Introducirase o alumno na utilización de diferentes técnicas de análise e estudo de microorganismos. Ademais, realizaranse análises microbiolóxicas para diferentes casos prácticos e exercerase a crítica científica.
Seminario	Traballo individual no que o estudante deberá elaborar ou/e resolver, de maneira razoada, os resultados que previamente obtivo nas distintas prácticas de laboratorio, traballándose asimesmo a expresión e interpretación dos mesmos. Esta metodoloxía avaliarase mediante unha proba escrita específica.
Estudo de casos	Traballo en grupo no que aos estudantes formularáselle un suposto práctico, no que deberán indicar razoadamente as actuacións a seguir dende o punto de vista dun microbiólogo, para satisfacer a demanda esixida no suposto
Proba mixta	Proba escrita na que se poñerá en valor o grao de coñecemento e comprensión alcanzados polo alumno de todos os aspectos incluídos na materia.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición

Seminario	Durante o desenvolvemento da materia atenderanse as necesidades e consultas dos alumnos relacionadas coa materia, proporcionándolles a orientación e apoio que sexan necesario, tanto de forma presencial ou non presencial. Neste sentido, a asistencia a tutorías personalizadas por parte do alumno é altamente recomendable, para a preparación dos exames, como a posterior revisión dos mesmos, a preparación dos contidos do seminario e do estudo de casos.
Sesión maxistral	
Prácticas de laboratorio	O alumnado con dedicación a tempo parcial deberá asistir obrigatoriamente ás prácticas de laboratorio, pero ten dispensa da asistencia a outras actividades, aínda que se recomenda a asistencia ao seminario.
Estudo de casos	

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Seminario	A26 A27 B1 B2 B4 B5 B7 B10 B11 C3	Será obrigatorio por parte dos alumnos elaborar, resolver e presentar, de maneira razoada, os resultados que previamente obtiveron na realización das prácticas de laboratorio, traballándose asimesmo a expresión e interpretación dos mesmos. Esta metodoloxía avaliarase mediante unha proba escrita específica.	15
Sesión maxistral	A1 A14 A15 A21 A25 A29 B12 C6 C8	Avalíase a través da proba mixta.	0
Prácticas de laboratorio	A2 A9 A11 A13 A26 A30 A31 B6	Asistencia obrigatoria e avaliación do traballo do alumno durante o desenvolvemento das prácticas. A non realización das prácticas impide a superación da materia. Na proba mixta tamén se formularán preguntas relacionadas directamente cos aspectos teóricos e prácticos abordados nas sesións de laboratorio.	15
Proba mixta	B3 B8 C1	Proba escrita acerca do grao de coñecemento dos contidos teóricos adquiridos nas sesións maxistras e nas prácticas de laboratorio.	50
Estudo de casos	B2 B5 B8	O alumno deberá elaborar, presentar e defender en grupo un suposto caso práctico que se lle formulará. Este traballo será avaliado mediante unha rúbrica.	20

Observacións avaliación
Para que o alumno sexa avaliado, en calquera das convocatorias ás que poida presentarse, é obrigatorio a asistencia ás prácticas de laboratorio, polo que a non realización das mesmas impide a presentación ás probas escritas así como ao seminario e ao estudo de casos.   Para superar a materia, en calquera das convocatorias ás que poida presentarse, o alumno deberá ter obtido un 2,5 sobre 5 na proba mixta, asistir e realizar todas as tarefas que se consideran obrigatorias (prácticas, seminario e estudo de casos) e obter nelas unha puntuación mínima de 2,5 puntos sobre un máximo de 5.   Para computar na calificación final o valor obtido nos apartados de seminario, prácticas e estudo de casos, o alumno terá que ter superado a proba mixta.   No caso de non superar a materia en primeira opción, na segunda só poderá presentarse á proba mixta. Se non se realizaron as prácticas de laboratorio, non se superará a materia.   Para que un alumno sexa considerado NON PRESENTADO deberá ter os seguintes requisitos: non ter asistido ás prácticas de laboratorio ou non presentarse á proba mixta.   Se o número de Matrículas de Honra que se poidan conceder se esgota na primeira opción, non poderá concederse ningunha na segunda opción aínda cando se obteña a máxima nota.   No caso de circunstancias moi excepcionais, obxectivables e axeitadamente xustificadas, o profesorado podería eximir total ou parcialmente a un alumno/a de parte do proceso de avaliación. Dito alumno/a tería que someterse a un exame particular que non deixase dúbidas sobre o seu nivel de coñecementos, competencias, habilidades e destrezas.   O alumnado con recoñecemento de dedicación a tempo parcial ou con dispensa académica será avaliado de prácticas e teoría.   No caso de realización fraudulenta das probas ou actividades de avaliación, aplicarase a normativa vixente na UDC.

Fontes de información

Bibliografía básica	- Madigan, Martinko, Bender, Buckley y Stahl (2015). Brock. Biología de microorganismos. 14º ed.. Pearson Education - WILEY, SHERWOOD & WOOLVERTON (2009). Microbiología de Prescott, Harley y Klein. 7ª ed.. McGraw Hill
Bibliografía complementaria	- COLLINS, LYNE & GRANGE (1995). Collins and Lyne's Microbiological Methods. 7th ed.. Butterworth-Heinemann Ltd. - GAMAZO, LÓPEZ-GOÑI & DÍAZ (2005). Manual Práctico de Microbiología. 3ª ed.. Editorial Masson - HUDSON & SHERWOOD (1997). Explorations in Microbiology. Prentice Hall - SINGER (2001). Experiments in Applied Microbiology. Academic Press - APHA, AWWA, WPCF (1992). Métodos normalizados para el análisis de aguas potables y residuales. Ediciones Díaz de Santos, S.A. - PASCUAL ANDERSON & CALDERON PASCUAL (2000). Microbiología alimentaria. Metodología Analítica para alimentos y bebidas. Ediciones Díaz de Santos S.A.

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Microbioloxía/610G02015

Microbioloxía aplicada e control microbiolóxico/610G02016

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Microbioloxía e biotecnoloxía ambiental/610G02018

Observacións

As presentacións de clase que se poñen a disposición do alumno en Moodle son unha guía para o estudo dos temas e en ningún caso constitúen o contido total dos mesmos. Programa Green Campus Facultade de Ciencias Para axudar a conseguir unha contorna inmediata sostible e cumprir co punto 6 da "Declaración Ambiental da Facultade de Ciencias (2020)", os traballos documentais que se realicen nesta materia:

- a. Solicitaranse maioritariamente en formato virtual e soporte informático.
- b. De realizarse en papel:
  - Non se empregarán plásticos.
  - Realizaranse impresións a dobre cara.
  - Empregarase papel reciclado.
  - Evitarase a realización de borradores.

Segundo se recolle nas distintas normativas de aplicación para a docencia universitaria, incorpórase a perspectiva de xénero nesta materia.

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías